

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії Центральної та Східної Європи
і спеціальних галузей історичної науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжних слов'ян (XIX – початок XX ст.)

Освітня програма “Історія і археологія”
(перший (бакалаврський) рівень)

Спеціальність 032 “Історія і археологія”
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на
засіданні кафедри
протокол №12 від 27 червня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія зарубіжних слов'ян XIX – XX ст.
Освітня програма	Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	032 «Історія та археологія»
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Обов'язкова дисципліна
Курс / семестр	3/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни «Історія зарубіжних слов'ян (XIX – початок XX ст.)» полягає в тому, щоб, спираючись на методологічні принципи історичної науки, використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувати у студентів знання про головні етапи та події в історії слов'янських народів і країн. Розглянути основні соціальні, економічні, політичні, етноконфесійні та культурні процеси, проаналізувати труднощі, здобутки та специфіку в процесі формування державності.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «Історія зарубіжних слов'ян (XIX – початок XX ст.)» є:

- визначення особливостей формування державності у XIX – початок XX ст.;
- дослідження політичного розвитку у різні періоди їх існування;
- з'ясування соціально-економічного фактору у розвитку державності;
- дослідження культурно-релігійного розвитку;
- характеризувати сучасний стан і перспективи розвитку;
- аналіз та характер міжслов'янських та міждержавних відносин.

Компетентності

СК 1 Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 2 Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 4 Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 9 Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання

ПРН-2 Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-3 Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН-4 Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН-11 Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН-12 Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.

ПРН-13 Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН-14 Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Слов'яни у європейських суспільно-політичних процесах початку XIX ст.	-Предмет, завдання і хронологічні рамки курсу. -Вплив французької революції на пробудження національної свідомості слов'янських народів. -Періодизація національного відродження західних слов'ян. -Ідеї лібералізму й націоналізму.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи.
2.	Тема 2. Польське питання на початку XIX ст.	-Поділи Речі Посполитої і польське питання. -Особливості становища поляків у Австрії, Пруссії і Росії. -Політичний та соціально економічний устрій Варшавського князівства. -Політичний та соціально економічний устрій Королівства Польського.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи.
3.	Тема 3. «Листопадове повстання» 1830 – 1831 років.	-Передумови, причини і початок повстання в польських землях Російської імперії -Діяльність аристократичної і демократичної течій польського національно-визвольного руху. -Російсько-польська війна в ході повстання. -Міжнародний аспект листопадового повстання. Поразка повстання та його наслідки.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи.
4	Тема 4. Чеські землі в першій половині XIX ст.	-Соціально-економічне становище чеських земель. Початок промислового перевороту. -Діяльність чеських «будителів». -Чеський національний рух під час революції 1848 р. -Чеська культура і наука.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи.
5	Тема 5. Словацькі землі в першій половині XIX ст.	-Соціально-економічне становище словацьких земель. -Словацьке національне відродження. -Словаки в революції 1848 р. -Словацька культура.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи.
6.	Тема 6. Хорватські землі в першій половині XIX ст.	-Політичне та соціально-економічне становище хорватських земель. -Формування іллірійських провінцій під владою Наполеона. -Хорватське національне відродження. «Ілліризм».	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи;

		-Хорвати у революції 1848 – 1849 рр.	• Завдання для самостійної роботи.
7.	Тема 7. Перше сербське повстання (1804–1813 рр.)	-Передумови і початок повстання (лютий 1804–грудень 1806 рр.). -Сербський рух під час російсько-турецької війни 1806–1812 рр. -Політичні, економічні й соціальні перетворення як передумови створення сербської державності. -Бухарестський мир та його значення для Сербії.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
8.	Тема 8. Слов'янські народи в революції 1848 – 1849 рр.	-Чехи у „весні народів”. Повстання у Празі. -Словаки у революції 1848–1849 рр. „Вимоги словацького народу”. -Поляки у революційних подіях 1848 р. -Хорвати і воєводинські серби у 1848–1849 рр.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
9.	Тема 9. Чехи в національно-визвольній боротьбі в кінці XIX – початку XX ст.	-Політичне становище чехів у Австро-Угорщини. -Соціально-економічний розвиток чеських земель. -Політична боротьба в чеських землях в другій половині XIX ст. -Утворення і діяльність чеських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
10.	Тема 10. Політичне і соціально-економічне становище словаків у кінці XIX – початку XX ст.	-Політичне становище словацьких земель в складі Австро-Угорської монархії. -Соціально-економічний розвиток словацьких земель. -Політична боротьба в словацьких землях в другій половині XIX ст. -Утворення і діяльність словацьких політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
11.	Тема 11. Польський визвольний рух у другій половині XIX – початку XX ст.	-Польське повстання 1863– 1864 рр. в Російській імперії. -Особливості розвитку польського національно-визвольного руху після “січневого” повстання. -Революція 1905 р. у польських землях в Росії. -Політичні орієнтації польського суспільства напередодні Першої світової війни.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
12.	Тема 12. Білоруське національне відродження у XIX – початку XX ст.	-Національна політика царизму в білоруських землях. -Білоруські землі у «січневому» 1863–1864 рр. повстанні. -Національно-культурне життя білорусів у другій половині XIX ст. -Білоруський національний рух початку XX ст.	• Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для

			самостійної роботи
13.	Тема 13. Східна криза 1875 – 1878 рр. і балканські слов'яни	-Боснійсько-Герцеговинське повстання 1875–1878 рр. -Війна Сербії та Чорногорії проти Османської імперії в 1876 р. -Сан-Стефанський договір і слов'янські народи. -Берлінський конгрес та його рішення щодо слов'янських народів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
14.	Тема 14. Національно-визвольна боротьба болгарського народу в 60-х роках XIX ст. – початку XX ст.	-Рух за створення автокефальної церкви в Болгарії. -Квітневе повстання 1876 р. в Болгарії та його наслідки. -Участь болгар у сербсько-чорногорсько-турецькій та російсько-турецькій війнах (1876 – 1878 рр.). -Болгарське питання в рішеннях Сан-Стефанського договору й Берлінського трактату. -Тирновська конституція 1879 р. в Князівстві Болгарія.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
15.	Тема 15. Проблеми формування незалежних слов'янських держав у кінці XIX – початку XX ст.	Проголошення й розвиток незалежної Сербії. Становлення незалежної Чорногорії. Становище Боснії і Герцеговині в Австро-Угорщині. Утворення незалежної Болгарії у 1908 р.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи;
16.	Тема 16. Балканські війни 1912–1913 рр.	-Македонське питання як фактор загострення міжнародних відносин. -Утворення Балканського союзу. -Перша Балканська війна. -Друга Балканська війна. Наслідки Балканських воєн.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
17.	Тема 17. Польсько-українські відносини в Галичині в другій половині XIX ст.	-Національні вимоги поляків Галичини на початку 1848 р. -Поляки і українці революційних подіях у Галичині 1848 р. -Польсько-українські відносини в Галичині в контексті політики Австро-Угорщини у 60 – 80-х рр. XIX ст. -Умови компромісу між галицькими народовцями і польськими політиками в Галицькому сеймі 1890 р.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи; Завдання для самостійної роботи
18.	Тема 18. Слов'яни у Першій світовій війні.	Початок Великої війни Сербсько-австрійський конфлікт та його наслідки. Чорногорія, Хорватія, Словенія, Боснія, Герцеговина в ході війни. Політика Австро-Угорщини в ході	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні роботи; • Завдання для індивідуальної роботи;

		війни. Наслідки Першої світової війни для слов'янських народів.	Завдання для самостійної роботи
--	--	---	------------------------------------

4. Система оцінювання курсу

Шкала перерахування оцінок					
Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	
90-100	відмінно	5	A	зараховано	
81-89	добре	4	B		
71-80			C		
61-70	задовільно	3	D		
51-60			E		
25-50 (50-100)	Допускається до здачі іспиту (виставляється залік)				
0-25 (0-50) (за роботу в семестрі)	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX	Не зараховано	
Сума балів по талону № 1, 2 0-50	незадовільно	2	FX		
Сума балів по талону № 3 0-50	незадовільно	2	F		
Загальна система оцінювання курсу	Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить до заліку:				
	Поточний контроль	Контрольна робота	Колоквіум	Самостійна робота	Всього
	35 балів	30 балів	20 балів	15 балів	100 балів
Семінарські заняття (поточний контроль)	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від "1" до "5". Позначення "0" виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов'язаний взяти активну участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Пропущене з поважних причин заняття студент може "відпрацювати" у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило "відпрацювання" проходить у вигляді написання і захисту</p>				

	реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).														
Вимоги до контрольної роботи	Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти екзамен за талоном №2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання. Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології. Критерії оцінювання завдань на контрольній роботі (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Завдання</th> <th>Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 теоретичне</td> <td>10 балів</td> </tr> <tr> <td>2 теоретичне</td> <td>10 балів</td> </tr> <tr> <td>3 практичне</td> <td>5 балів</td> </tr> <tr> <td>4 знання термінів</td> <td>3 бали</td> </tr> <tr> <td>5 знання хронології</td> <td>2 бали</td> </tr> </tbody> </table>	Завдання	Кількість балів	1 теоретичне	10 балів	2 теоретичне	10 балів	3 практичне	5 балів	4 знання термінів	3 бали	5 знання хронології	2 бали		
	Завдання	Кількість балів													
	1 теоретичне	10 балів													
	2 теоретичне	10 балів													
	3 практичне	5 балів													
4 знання термінів	3 бали														
5 знання хронології	2 бали														
Колоквіум	Оцінювання рівня засвоєння цілого блоку питань, що виноситься на самостійне вивчення студентів відбувається у вигляді усного колоквіуму. Перелік питань додається. Критерії оцінювання колоквіуму (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Критерії</th> <th>Бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії</td> <td>16-20 балів</td> </tr> <tr> <td>правильна стисла відповідь</td> <td>12-15 балів</td> </tr> <tr> <td>поверхова відповідь</td> <td>8-11 балів</td> </tr> <tr> <td>поверхова відповідь з наявністю окремих помилок</td> <td>4-7 балів</td> </tr> <tr> <td>розкриття окремого аспекту питання</td> <td>1-3 бали</td> </tr> <tr> <td>неправильна відповідь або її відсутність</td> <td>0 балів</td> </tr> </tbody> </table>	Критерії	Бали	глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів	правильна стисла відповідь	12-15 балів	поверхова відповідь	8-11 балів	поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів	розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали	неправильна відповідь або її відсутність	0 балів
	Критерії	Бали													
	глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів													
	правильна стисла відповідь	12-15 балів													
	поверхова відповідь	8-11 балів													
	поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів													
	розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали													
неправильна відповідь або її відсутність	0 балів														
Самостійна робота	Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати. Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату.														

Критерії оцінювання реферату (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 (10) балів)	
Критерії	6 семестр
● глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	- 12-15 балів
● обґрунтоване розкриття проблеми	- 9-11 балів
● тема розкрита неповно	- 6-8 балів
● реферат суто компілятивного рівня	- 3-5 балів
● розкритий лише окремих аспект	- 1-2 бали
● реферат не зарахований	- 0 балів

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svyobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Slovyany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/ Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/ Дейвіс Норман. Боже ігрище. Історія Польщі. К. 2008. 1079 с. Дильонгова Г. Історія Польщі 1795–1990. К. 2007. 237 с. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Chekhii.pdf Славіч Барбара. Історія Балкан. XVIII і XIX століття. К.: Свенас, 2003. 512 с. Історія західних та південних слов'ян з давніх часів до XX ст. / За ред. проф. В. І. Ярового. К.: Либідь, 2001. С. 3 – 25. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831 Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, 2001. С. 7–23. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/ Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001. 660с. Комар В. Л. Концепція прометеїзму в політиці Польщі (1921–1939 рр.). Івано-Франківськ 2011. 360 с. Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець XX – початок XXI ст.): Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 284 с. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnishykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf 	

15. Рудько С. О. Історія Центрально-Східної Європи (кін. XVIII–поч. XXI ст.): Навч.-метод. Посібн. з курсу. Вид. 2-ге, доп. Острог, 2010. 220 с. [Електронний ресурс]. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf
16. Чорній В. Історія Болгарії. Львів, 2007. 463 с. <https://toloka.to/t62098>
17. Яровий В. І. Історія західних і південних слов'ян у XX столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
18. Яровий Я. І. Новітня історія Центральноєвропейських та балканських країн. XX століття. Київ, 2005.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, каб. 604. Тел.: +80342 59-61-46 Email: kis@pnu.edu.ua Ст. лаборант кафедри: Дідик Олександра Дмитрівна
Викладач	 <p>Комар Володимир Леонович доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Контактна інформація викладача	+380975288077 volodymyr.komar@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до

	<u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</u> . відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)</u> (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).

**Викладач,
доктор історичних наук, професор**

Комар В. Л.